

קִמְצָא וּבֵר

קִמְצָא

עוֹנְשׁוֹ נֶשֶׁל

טִיטּוֹס

כיתות א' - דברים - תשע"ד

"תלמוד תורה" כלל חסידי
מודיעין עילית

קִמְצָא וּבֵר קִמְצָא

בְּיָמִים שְׂבָהֶם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ עָמַד בִּירוּשָׁלַיִם
בְּתַפְאֲרָתוֹ גָּרוּ בְּעִיר הַקֹּדֶשׁ הַרְבֵּה אֲנָשִׁים עֲשִׂירִים,
בְּבָתִּים נָאִים וּמִהַדָּרִים.

בְּאַחַד הַיָּמִים בִּקֵּשׁ בַּעַל בֵּית עֲשִׂיר, מֵאוֹתָם
עֲשִׂירִים, לַעֲרֹךְ סַעֲדָה גְּדוֹלָה, שֶׁכֵּן הָיָה לוֹ זֶה יוֹם שֶׁל
שְׂמֵחָה.

הַזְמִין אָפּוֹא אוֹתוֹ עֲשִׂיר אֶת כָּל יְדִידָיו וּמִכִּירָיו
לְבֵיתוֹ, לְבֹא לֶאֱכֹל וּלְשִׁתּוֹת וּלְשִׂמְחָה עִמּוֹ וּלְאוֹתוֹ
עֲשִׂיר הָיָה חֵבֶר טוֹב - שְׁאוֹתוֹ אָהֵב עַד מָאֵד - וּשְׁמוֹ
קִמְצָא. אָמַר עוֹשֶׂה הַסַּעֲדָה לַעֲבָדוֹ:

"לֵךְ אֶל חֲבֵרִי הַטּוֹב קִמְצָא וְהַזְמֵן אוֹתוֹ לַסַּעֲדָה!"

הָעָבֵד, שֶׁטְרוּד הָיָה בְּעִנְיָנוֹ, לֹא הִקְשִׁיב הֵיטֵב
לְדַבְּרֵי אֲדוֹנוֹ, וְעַל כֵּן לֹא הֵיטִיב לְשִׁמְעַת שֵׁם הָאִישׁ
שֶׁעָלָיו לְהַזְמִין. מָה עָשָׂה? הֲלֹךְ אֶל אָדָם אֲחֵר, שֶׁשְּׁמוֹ
הָיָה בֵּר קִמְצָא, וְאָמַר לוֹ: "אֲדֹנִי מִזְמִינְךָ לְבֹא
לַסַּעֲדָה שֶׁהִתְקִין!"

אוֹתוֹ בֵּר קִמְצָא לֹא הָיָה חֵבֶר וְשֶׁל הָעֲשִׂיר. הֵהִפֵּךְ
הוּא הִנָּכוֹן: תָּמִיד רַב עִמּוֹ אוֹתוֹ עֲשִׂיר, וְכָלֵל לֹא
אָהָבוּ...

הַתְּפִלָּה מָאֵד בֵּר קִמְצָא עַל הַהַזְמָנָה וְחָשַׁב בְּלִבּוֹ:

**"מִדּוּעַ הַזְמִין אוֹתִי הָאִישׁ? הֵן אֵינֶנּוּ יְדִידִים! שָׁמָּה
רְצוֹנוֹ לְהַשְׁלִים עִמִּי? אִם כֵּן, גַּם אֲנִי לֹא אֶכְעַס עָלָיו
עוֹד וְאֶבּוֹא לְסֻעֻדָּתוֹ".**

**לְבֶשׂ בֵּר קִמְצָא אֶת מִיטֵב בְּגָדָיו, הֵלֶךְ לוֹ לְבֵית
הָעָשִׁיר וַיֵּשֶׁב אֶל שֻׁלְחַן הַסֻּעֻדָּה בֵּין יֵתֵר הַמַּזְמָנִים.**

**מָה טוֹב הָיָה לוֹ בִּקְשׁ בְּאַמֶּת הָעָשִׁיר לְהַשְׁלִים
עִמּוֹ! אֲךָ לֹא כָךְ הָיָה: כְּאִשֶּׁר נִגַּשׁ בַּעַל הַבַּיִת לְבָרֶךְ
אֶת אוֹרְחָיו, חָפַשׁ בִּינֵיהֶם אֶת יְדִידוֹ הַטוֹב קִמְצָא -
וְהִנֵּה, אֶת מִי רוֹאוֹת עֵינָיו? - אֶת בֵּר קִמְצָא!**

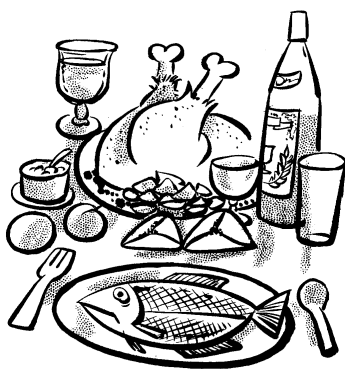

**מֵלֵא כַּעַס וַחֲרוֹן רֹץ לָעֵבֶר וַצֶּעֶק: "מָה עוֹשֶׂה אֶתְּהָ
פֹּה? הֲלוֹא שׂוֹנְאֵי אֶתְּהָ! קוּם מֵהָר וְצֵא מִכָּאן!"**

**בַּר קִמְצָא בּוֹשׁ וְנִכְלָם עַל אֲשֶׁר הוּא מִסְלֵק
מִהִסְעָדָה לְעֵינָי כָּל הָאוֹרְחִים. מִרַב בּוֹשָׁה וַצֶּעֶר חוּזְרוֹ
פָּנָיו, וּבִקּוֹל רוּעַד וְחִלּוּשׁ עֲנָה: "נִרְאָה כִּי בְטָעוֹת
הַזְּמַנִּיתִי. אֵךְ מֵאַחֵר וּכְבֹּר בְּאַתִּי, אָנָּה, הִנֵּחַ לִי לְשִׁבֶּת
פֹּה - וְאֲנִי אֲשַׁלֵּם לָךְ עַל כָּל אֲשֶׁר אוֹכֵל וְאַשְׁתֶּה."**

**דִּבְרִיו עוֹרְרוּ עוֹד יוֹתֵר אֶת זַעֲמוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת
וְהוּא צֶעֶק: "לֹא! אֵינֶנִּי מִסְכִּים! כָּלֶךְ לָךְ מִכָּאן!"**

**וְשׁוּב הַפְּצִיר בַּר קִמְצָא: "הִנֵּחַ לִי רַק הַפַּעַם.
וְאֲשַׁלֵּם לָךְ אֶת מַחְצִית הַמַּחִיר שֶׁעֲלִיתָ לָךְ כָּל
הַסְּעָדָה!"**

- "לא! לא! אינני רוצה! עזב את ביתי, ומיד!"

הנמיך בר קמצא את קולו יותר ולחש על אָזנו של בעל הבית: "הנח לי להשאר כאן עוד מעט קט. מבטיח אני לשלם לך את מחיר כל הסעודה כלה!"

למשמע הבקשה צעק העשיר: אינני רוצה בכך! בשום פנים ואפן לא! צא מפה ברגע זה! והוא תפס את בר קמצא בידו, הקימו בפח מן הכסא שעליו ישב וגרשו מהבית.

כעס בר קמצא מאד מאד: בעל הבית העליבו קשות בפני כל האורחים, ואף אחד מהם לא בא לעזרתו ולא בקש מהעשיר להשאיר אותו!

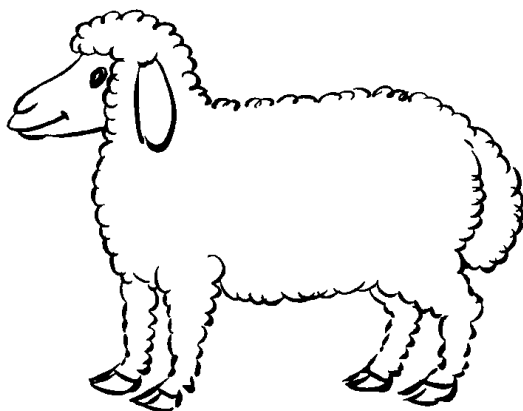
חשב בר קמצא: "אתנכם בהם! בכלם! עוד יתחרט בעל הבית הזה! עוד יצטערו כל האורחים שזלו את בתיהם ושרפו באש!"

ולא זכר בר קמצא שגם ביתו שלו נכלל בין בתי האנשים, וגם הוא עתיד להשרף ולההרס.

מה עשה ברב כעסו? - הלך למלכם של הרומאים, ששלטו אז בארץ ישראל, ואמר לו: רצוני לגלות לך סוד, אדוני המלך, יהודי ירושלים מרדו בך, אין הם רוצים שתהיה עוד מלך עליהם, רוצים הם במלך אחר!"

אמר לו המלך מהיכן אדע שהיהודים מרדו בי, אמר לו בר קמצא, שלח להם כבש ובקש מהם שיקריבוהו בבית המקדש, ותראה שהיהודים

יִסְרְבוּ לְהִקְרִיבוֹ. שָׁמַע הַמֶּלֶךְ לַעֲצָתוֹ וְשָׁלַח עִמּוֹ כֶּבֶשׂ
שִׁיקְרִיבוֹהוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. וּבַדֶּרֶךְ הֵטִיל בַּר קִמְצָא
מוֹם [פֶּצַע] בַּכֶּבֶשׁ, יֵשׁ אוֹמְרִים בַּשְּׁפָתִים, וַיֵּשׁ
אוֹמְרִים תּוֹךְ הָעֵין שְׁאֲצָלִינוּ חֲשׁוֹב מוֹם זֶה לְפִסּוּל
מִלְּהַעֲלוֹתוֹ עַל גִּבִּי הַמִּזְבֵּחַ, וְאַצֵּל הַגּוֹיִים לֹא נִחְשָׁב
זֶה לְמוֹם, וְעַל יְדֵי זֶה רָצָה בַר קִמְצָא לְהוֹכִיחַ לַמֶּלֶךְ
שֶׁהַיְּהוּדִים מְרִדּוּ בּוֹ. וּכְשֶׁהִגִּיעַ לִירוּשָׁלַיִם הָיוּ חֲכָמִים
שָׂרְצוּ לְהִקְרִיבוֹ מִכִּיּוֹן שֶׁחֲשָׁשׁוּ מִפְּנֵי שְׁלוֹם מַלְכוּת
שָׂאֵם לֹא יִקְרִיבוֹהוּ יָכַעַס הַמֶּלֶךְ, אֲךָ רַבִּי זְכַרְיָה בֶּן
אַבְקוּלָס אָמַר,

יֹאמְרוּ בְּעַל מוֹם קָרֵב עַל הַמַּזְבֵּחַ וְעַל כֵּן חָשַׁב רַבִּי
 זְכַרְיָה לְהַרְגוֹ וּשְׁעַל יָדָיו זֶה לֹא יָדַע הַמֶּלֶךְ שֶׁלֹּא
 הִקְרִיבוּ אֶת קָרְבָּנוֹ, אֲבָל גַּם מִזֶּה חָשַׁשׁ רַבִּי זְכַרְיָה
 שֶׁמָּא יֹאמְרוּ מִטִּיל מוֹם בְּקִדְשִׁים יִהְרַג, וְלֹא הָרְגוּ
 וְכִיּוֹן שֶׁלֹּא הָרְגוּהוּ, חָזַר בֵּר קִמְצָא וְסִפֵּר הַכֹּל לַמֶּלֶךְ.

כַּעַס הַמֶּלֶךְ מָאֵד, וְשָׁלַח לִירוּשָׁלַיִם צָבָא רַב. בָּאוּ
 חִילוֹת רוֹמָא לִירוּשָׁלַיִם, שָׂרְפוּ אֶת הַבַּיִת הַמִּקְדָּשׁ
 וְהִחְרִיבוּ אֶת הָעִיר כָּלָה. (עַל פִּי מַסַּכְת גִּיטִין נ"ה נ"ו)

יתושו של טיטוס

לאחר שכבש טיטוס, אותו מלך רומאי רשע, את ירושלים והחריב את בית מקדשנו, החל מחרף ומגדף ומתפאר - כביכול - על הקדוש ברוך הוא.

לא הבין אותו הרשע, שהוא היה אך ורק שלוחו של הקדוש ברוך הוא להעניש את עם ישראל ליסרו ולהוכיחו.

נכנס טיטוס לחצרות בית המקדש וצוה על עבדיו לאסוף את כל כלי הקדש שימצאו, להכניסם לתוך מין רשת גדולה, ולהניח אותם בספינה שבה עמד להפליג בחזרה אל רומא, בירת ממלכתו.

העבדים, אכן, מלאו את הפקדה, ולאחר שהועלה המטען - עלה גם טיטוס אל ספון הספינה המפארת. מה גדולה היתה הנאתו בראותו את כלי בית המקדש מונחים בערמה גבוהה..

יצאה הספינה לדרך הארכה.

והנה באחד הימים סער הים וקצף מאד, ואחד מן הגלים העצומים התנשא אל על וכמעט הטביע את הספינה.

בהלה אחזה באנשים שבספינה, אבל טיטוס הרשע אחז במעקה הספון - לבל יטלטלוהו הגלים - וכשהוא מתיצב במלוא קומתו צעק: "רואה אני, כי

אֱלֹקֵי הַיְּהוּדִים חָזַק רַק בְּמִים! אֶת דּוֹר הַמַּבּוּל
הֶעֱנִישׁ בְּמִים; גַּם אֶת הַמִּצְרִים הִטְבִּיעַ בַּיָּם; וְעַתָּה
בֹּא לְהִלָּחֵם גַּם בִּי בְּתוֹךְ הַיָּם! אִם בְּאֶמֶת גְּבוּרָה הוּא -
יַעֲלֶה לִי-בִשָּׁה, וְשֵׁם נִרְאָה מִי יִנְצֵחַ!"

כֹּךְ צִעַק הַקִּיסָר הַרומָאִי, שֶׁבִּגְאֻתוֹ וּבִצְרוֹת דַּעְתּוֹ
לֹא הִבִּין כִּי גַם הַסַּעֲרָה שְׁלוּחָה מֵאֵת הַשֵּׁם!.

אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: "רָשָׁע! גַּם בַּסּוּפָה
וּבַסַּעֲרָה מִמָּשִׁיךְ אֶתָּה לְהִתְגָּאוֹת וּלְהִתְפָּאֵר; עַל יְדֵי
בְרִיָּה קִטְנָה מִן הַפְּחוּתוֹת שֶׁבִּרְאִיתִי בְּעוֹלָמִי אֲשֶׁלֶם
לְךָ אֶת גְּמוּלָּךְ!".

מִיד נַח הַיָּם מִזְעָפוּ.

לֹא מְכַשּׁוּלִים הַמְּשִׁיךְ טִיטוֹס בְּדַרְכּוֹ, עַד אֲשֶׁר
הִגִּיעַ לְרוֹמָא. כָּל בְּנֵי עַמּוֹ יָצְאוּ לִקְרֹאתוֹ וּקְבִלוּהוּ
בְּכָבוֹד וּבִיקָרָה. לְאוֹת הַוִּקְרָה וְהַעֲרָכָה הִגִּישׁוּ לוֹ יַיִן
בְּגָבִיעַ זָהָב נֹצֵץ - הִיָּה זֶה יַיִן טוֹב וּמִשְׁבַּח בִּיּוֹתֵר!.

קָרַב טִיטוֹס אֶת הַגָּבִיעַ אֶל פִּיו כְּדִי לִשְׁתּוֹת,
וּבְאוֹתוֹ הִרְגַּע שֶׁלַח אֵלָיו הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִתּוֹשׁ
קִטְנָטָן - זַעִיר שְׁבַזְעִירִים. חֹדֶר הִיתּוֹשׁ לְתוֹךְ אָפוֹ שֶׁל
הַקִּיסָר הַגָּדוֹל וְהִגִּיעַ עַד לְמוֹחוֹ.

הִחֵל טִיטוֹס מְרָגִישׁ עֲצָמוֹ בְּרַע; הוּא סָבַל
מְכָאוּבִים בְּרֹאשׁוֹ, וְעֲצָבוֹת וְקִדְרוֹת הַשְׁתַּלְטוּת עָלָיו.

וְהִיתּוֹשׁ אֲשֶׁר בְּמוֹחוֹ הַמְּשִׁיךְ לַגָּדוֹל וּלְנֶקֶד,
וְהַפְּרִיעַ לְטִיטוֹס גַּם בַּיּוֹם וְגַם בַּלַּיְלָה.

הַזַּעִיקוֹ שָׁרְיוֹ וַיּוֹעֲצֵיו אֶת טוֹבֵי הַרוֹפְאִים - אֵךְ לֹא
הוֹעִיל. הִלְלוּ לֹא הָעִלוּ לְמֶלֶךְ אֲרָכָה.

וְטִיטוֹס עֲצָמוֹ - הוּא יָדַע אֶת סִבַּת מַחֲלָתוֹ. אֵךְ לֹא
רָצָה לְהִכְנַע וּלְהוֹדוֹת בְּכֶךָ בְּשׁוֹם פָּנִים וְאָפֶן, אֲלֹא
נָסָה לְמַצֵּא תַחֲבֻלוֹת כְּדִי לְהִקָּל בְּמַקְצֵת אֶת
הַכְּאֻבִּים.

בְּאַחַד הַיָּמִים עָבַר הַקִּיסָר לִיד נַפְחִיָּה. וּבַעַל
הַמְּלָאכָה, הַנֶּפֶחַ, הָלַם בְּפִטְיָשׁוֹ עַל הַסֵּדֶן. כֹּה חֲזָקוֹת
הָיוּ דְפִיקוֹתָיו שֶׁל הַנֶּפֶחַ, עַד כִּי הִשְׁתִּיקוֹ אֶת הִיתּוֹשׁ
הַמִּנְקָר בְּרֹאשׁוֹ שֶׁל טִיטוֹס. שָׂמַח הַמֶּלֶךְ וַחֲשַׁב כִּי

מֵצֵא תַחבּוּלָה כְּנֶגֶד הַיְתוּשׁ. אָךְ לֹא! עַד מְהֵרָה
הַתְרַגֵּל הַיְתוּשׁ לְהִלָּמוֹת הַפְּטִישׁ - וְהַמְשִׁיךְ בְּנִיקּוּרוֹ.

כָּשֶׁל כַּח סִבְלוֹ שֶׁל טִיטוֹס, וּמֵת אוֹתוֹ הָרָשָׁע מֵרַב
יְסוּרִים - וְכַאֲשֶׁר בָּקְעוּ אֶת רֹאשׁוֹ מֵצֵאוֹ בְּתוֹכוֹ אֶת
הַיְתוּשׁ, שֶׁגָּדְלוֹ הִגִּיעַ בְּעֵת הַהִיא לְגָדְלֵי גוֹזָל שֶׁל יוֹנָה.

(גיטין נו:)

